

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob ne-
deljah Din 1.—

TABOR izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
da umom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 10.—, za ino-
zemstvo D 15.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznice D 10.—
Inserati po dogovoru.

Naroda se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob ne-
deljah Din 1.—

TABOR

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob ne-
deljah Din 1.—

UREDNIK: O. se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. ŠHS poštnoekvivalen-
ten št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
vzira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, torek 5. septembra 1922.

Številka: 200.

Zbor zaupnikov Demokratske stranke v Celju.

Program pokrajine namesto programa političnih strank.

Celje, 3. septembra.

Današnji zbor zaupnikov Demo-
kratske stranke je dalesežnega pome-
na za razvoj političnih dogodkov v na-
ši ožji pokrajini, v mariborski oblasti.
Sveže življenje, novo gibanje in sno-
vanje, ki je nastalo v demokratski or-
ganizaciji izza zaupnega zbora 9. aprila
v Mariboru, je prišlo na današnjem
zboru zaupnikov, ki se ga je udeležilo
nad 150 udeležnikov iz vseh okrajev
mariborske oblasti, celo iz Prekmurja,
viden izraz globokega samozataje-
vanja Demokratske stranke: Prvo je
ljudstvo, potem šele stranka.

Na današnjem zboru zaupnikov v
Celju je bil glede organizacije mari-
borske pokrajine dosežen sporazum, ki
je dalekosežnega pomena. Objavljamo
ga na drugem mestu in podamo za
danes kratko poročilo o pomenu spo-
razuma.

Po javnem predavanju, ki ga je
imel narodni poslanec dr. Kukovec v
Mariboru 24. avgusta in so se ga ude-
ležile vse stranke, začelo se je vse-
stransko razpravljanje o potrebi spo-
razuma za oživljenje mariborske obla-
sti. Edini »Slovenski Narod«, ki je
danes v rokah osebnih častihlepecev in
nima svojega programa več, odklonil
je idejo z zasmehom iz finančnih raz-
logov. Tudi »Straža«, glasilo ljudske
stranke, je sicer prinesla bistveno vse-
bino predavanja, vendar je načelno od-
klonilo sodelovanje z drugimi stran-
kami ter izjavila, da je za njeno stran-
ko oblastno vprašanje toliko kakor
lanski sneg ter se zanje ne bode bri-
gala. »Slovenec« v svojem poročilu da-
leč ni bil tako odklonilen. Zato je dr.
Kukovec mogel na shodu v Celju po
pravici pojasniti, da je »Straža« govo-
rila bolj zato, da se pravi nameni
stranke prikrivajo. Za ljudsko stranko
pokrajina mariborska seveda ni lan-
ski sneg, ampak je ta stranka v pri-
pravah za volitve že najbolj napredo-
vala postavila kandidature, med njimi
tri izkušene pravnike, ter že sesta-
vila celo vrsto predlogov za
prvo zasedanje skupščine. Glavno delo
je pa namenila odboru, katerega želi
sama v roke dobiti.

Ravnatoko je socialistična stranka
sicer v »Napreju«, ki govori v imenu
Ljubljane, predlog dr. Kukovca napol-
zavrnila, dočim je mariborsko glasilo
odločno za pozitivno sodelovanje v po-
krajinski skupščini, kar je naša jav-
nost z velikim odobravanjem na zna-
nje vzela. Se dalje so šli samostojni
kmetje, ki so imeli pod vodstvom mi-
nistra Pucelja pretekli teden zaupni
shod v Mariboru in z večino glasov po-
stavili že celo kandidate za velikega
župana v osebi delegata reparacijske
komisije dr. M. Ploja. Narodni social-
ci so bili pri predavanju dr. Kukovca
navzoči, pa do danes niso izjave podali,
tako da se mora smatrati, da niso na-
sprotni, da se sestavi program za delo
v pokrajini in se temu primerno tudi
dalje postopa.

Ob veliki pozornosti zastopnikov,
cele mariborske oblasti, tudi iz Prek-
murja je mogel na ti podlagi poslanec
dr. Kukovec na nedeljskem shodu do-
sej sprejeti sklepa, da demokratje iz-
javljajo, da hočejo sodelovati z vsemi

strankami, ki so delavoljne, seveda
glede konkretne naloge, da se uredi
kar najprej mariborska pokrajina. Iz-
recno je zbor zaupnikov izjavil, da to
velja tudi za sodelovanje z republi-
kansko stranko, ki utegne prodrati s
svojimi kandidati v Medjimurju. Na
ta način je celo sodelovanje s Hrvati
gotova stvar, ker Radić v oblastnih
skupščinah hoče aktivno delovanje.
Seveda lahko sodelujejo tudi Nemci, ki
imajo gotovo tudi velik interes na na-
pedku gospodarstva v pokrajini mari-
borski. Zato je oblastven tajnik orga-
nizacije g. V. Spindler povdarjal, da
med demokratsko in kmetijsko stranko
4. junija podpisane punktacije, glede
katerih je tudi kmetijska stranka ko-
nečno sklepanje odložila, danes še ni-
so v veljavi, ker je novi načrt dr. Ku-
kovca mnogo širša in zanesljivejša
podlaga za uspešno delo v mariborski
oblasti.

Danes se že lahko smatra kot nekaj
gotovega, da je naša javnost zavzeta
za program pokrajine, da pa progra-
mi mnogostevilnih strank ne morejo
biti podlaga za aktivno delo v skupšči-
ni, ampak morajo stranke iz lokalnih
oziror svoje posebne želje prilagoditi
koristi skupne domovine. Demokrat-
ska stranka je razpravljala tudi že o
podrobnostih tega dela, o korakih za
avtonomno nepremično premoženje,
zlasti pa za kopališči Rogaško Slatino
in Dobro, za ureditev financ javne in
samouprave v pokrajini, o šolstvu, o
kmetijem in obrtniškem in indu-
strijskem programu, o ureditvi zdrav-
stva, prometnih poti in pomoči o-
krajem in občinam. Ni je sile, ki bi se
mogla in ki bi si upala upreti zako-
nom zdravega razuma in bojevati se
proti pokrajini in njenemu napredku.
Prihodnje tedne in mesece se bode pro-
gram dela za mariborsko oblast pre-
nesel v vse kraje in ko bode vse pri-
pravljeno, bodo volilci izrekli odločilno
besedo.

Evo kratkega poročila o poteku
zborovanja.

Otvoritev in razprava o uradniškem
vprašanju.

Ob 9. uri je predsednik Rebek s to-
plim pozdravom na zbrane zaupnike
zborovanje otvoril ter pozval delegate
na resno in dobro premišljeno delo.
Podal takoj besedo poslanec dr. Ku-
kovca, da zavzame stališče k vpraša-
nju državnih uslužbencev.

Posl. dr. Kukovec: Smo realni ljud-
je in moramo konkretno misliti. Slo-
venski demokratski poslanci smo se
sporazumeli, da poleg pobijanja dra-
ginje in pospešitve pragmatike nujno
zahtevamo takojšnje zvišanje dragin-
jskih doklad. Trebalo bo pa sklepati
istočasno tudi o novih državnih do-
hodkih.

Upravitelj Prekoršek konstatira, da
se to važno socialno in državno vpra-
šanje zlorablja na strokovnih zboro-
vanjih v svrhu politične demagogije.
Naša stranka bo za uradništvo — ka-
kor doslej — tudi v bodoče vse, kar mo-
re, storila. Sila je skrajna, razmere
obupne, pomoč nujna.

Od g. Megliča predlagana resolu-
cija se soglasno sprejme.

Za delazmožnost oblastne skupščine.

Poslanec g. dr. Kukovec stvarno in
globoko zamišljeno razpravlja o potre-
bi, da z naše strani storimo vse, da bo
mogla bodoča oblastna skupščina vr-
šiti svojo nalogo. Rešujemo danes
predmet, ki se ne tiče naše stranke,
ampak vsega prebivalstva. Pustimo
ob strani one, ki še vedno dvomijo o
delitvi Slovenije v dve oblasti. Da
skušajo separatisti stvar omalovaže-
vati, da jo bodo poskušali tudi osmeši-
ti in kompromitirati, je naravno, in je
nevarnost, da ne pride med narodom
do prave uvidevnosti o nalogah samo-
uprave, če ne bomo mi narodu stvari
predložili v pravi luči. Nam oblastni
problem ni »lanski sneg«, kakor ma-
riborski »Straža« (glej št. gd 28. avg.).
Ali naj nam bodo res svi veliki gospo-
darski in socialni problemi, ki čakajo
rešitve v oblastni skupščini, samo lan-
ski sneg?

Sicer pa klerikalej to samo pišejo
tako, da bi varali javnost, dočim je
dejstvo, da imajo že pripravljene kan-
didate za volitve v oblastno skupščino,
med njimi celo 3 juriste, da imajo že
celo pripravljene predloge za oblastno
skupščino itd.

Samoupravne skupščine se morajo
depolitizirati. Kot zastopniki morajo
priti vanjo ljudje, ki bodo znali reše-
vati važna gospodarska, organizacijs-
ka, prometna in druga vprašanja.

Naša stranka ne sme biti pasivna,
ker bi sicer obsodili mariborsko oblast
v gospodarsko hiranje in propadanje.
Skušati moramo najti način sodelova-
nja z vsemi strankami, ki hočejo delati.

Gospodarski program za oblastno
skupščino

zlasti z ozirom na kmetijstvo, je podal
ravnatelj g. Lesničar. Naslikal je de-
lokrog, ki ga bo v tem pogledu imela
oblastna skupščina glede melioracij,
cest, zdravstvenih naprav, nadzoro-
vanja občin in srezov, oblastnih fi-
nanc itd. Zanimivi in stvani referat
objavimo.

Važnost obrtniškega vprašanja.

povdari g. Rebek, razvoj in povzdiga
obrtni in industrije mora biti važna toč-
ka v programu oblastne skupščine.

O potrebi delitve finančne uprave

razpravlja g. Meglič; ako naj mari-
borska oblast prospera in ima mož-
nost, da si dela svoj proračun, je ne-
mogoče, da ostane — kakor to nekateri
želijo — državna finančna uprava
skupna za oblasti

Isto velja

za prosvetno upravo.

O tem temeljito in strogo stvarno
razpravlja ravnatelj g. Brinar. Doka-
že, da se protivi že ustavi, da bi obe
oblasti imeli skupni oddelek mini-
strstva prosvete in skupni višji šolski
sveč, kakor to potrebo prav napačno
hočejo dokazati celo nekateri žolniki. Z
ozirom na naše obmejne kraje in zla-
sti na Prekmurje pa bi bila skupna
prosvetna uprava, ki bi se vodila v
Ljubljani, naravnost katastrofalna.

Sprejmejo se na to vse glede vseh
navedenih vprašanj predlagane reso-
lucije soglasno in med velikim odo-
bravanjem.

O volitvah v oblastno skupščino

oziroma o tozadevnih pripravah poda
poročilo strankin tajnik V. Spindler.
Poročilo je bilo vzeto na znanje.

Glede sodelovanja s strankami v
oblastni skupščini v svrhu njene dela-
zmožnosti se naknadno še ugotovi, da
stranka v to svrhu lahko sodeluje t-
li z republikansko stranko (Radićevci),

ako bodo njeni poslanci iz Medjimurja
izvoljeni in če bodo pokazali voljo za
sodelovanje.

V razpravo še posežejo dr. Reis-
man; notar Koder, ki ostro biča ljub-
ljansko upravo glede Prekmurja in
zahteva nujno oživotvorenje maribor-
ske oblasti; ravnatelj Kejžar, ki slika
žalostne prometne razmere na progi
Zagreb—Beograd; s sabotažo, ki jo iz-
vršuje zagrebška direkcija,
se vrši milijonska škoda na dr-
žavnem premoženju; trgovini in in-
dustriji grozi katastrofa. Enako je gle-
de carinjenja pri mariborski pošti,
kjer leži že 10.000 paketov neocarinj-
nih. Je to večinoma sezijsko blago za
letno sezono, ki ga trgovec na jesen
ne bo več prodal. Razmere vpijejo do
neba, treba bo odločne remedure, če
naj vsled nezmožnosti naše železniške
uprave in vsled šikan carine ne propa-
de celo naše gospodarsko življenje.

Sprejme se resolucija, v kateri se
zahteva od demokratskih poslancev,
da te razmere energično pojasnijo mi-
nistru saobračaja in ministru financ in
zahtevajo remeduro.

Dr. Lipold predlaga
zaupnico in zahvalo poslancem mini-
stru dr. Žerjavu, dr. Kukovec in Reis-
nerju, kar se med velikim odobrava-
njem soglasno sprejme. Dr. Kukovec
se še posebej — na predlog g. Prekor-
ška — izreče zahvala za to, da je izvo-
jeval sedež upravnega sodišča v Celju.

Ravnatelj g. Lesničar izreče željo,
naj bi se srbski kmetovalci, ki pridejo
te dni v Slovenijo, povsod, zlasti tudi
v Celju, čim najlepše sprejemali in po-
goščevali.

Davčni uradnik g. Zimčič poziva me-
rodajne činitelje, naj storijo vse za u-
blaženje draginje in zboljšanje valute.

Predsedstvo zbora je poslalo učitelj-
skemu kongresu na Bledu brzojavne
pozdrave. Po štiriurnem poteku je
predsednik zborovanje zaključil.

Resolucije:

1. Za delazmožnost oblastne skup-
ščine ter za sodelovanje z vsemi dela-
voljnimi strankami.

Kakor smo se z vso vnemo zavzemali
za uzakonjenje mariborske oblasti,
ker smo prepričani da bo konstitui-
ranje oblasti najboljšje jamstvo za go-
spodarski razvoj naše severne pokra-
jine, tako hočemo posvetiti tudi vse
svoje sile, da bo redno funkcionira-
nje oblastnih organov zasigurano in
da bo delo teh organov najuspešnejše.

Radi tega smo, odobrujoč poročilo
našega poslanca g. dr. Kukovca, pri-
pravljeni, v interesu konsolidacije go-
spodarskih in socialnih razmer v ma-
riborski oblasti sodelovati v bodoči
oblastni skupščini za omejen gospo-
darski in finančni program
oblasti z vsako delavoljno politično
skupino.

Določa se, da strokovnjaki-refe-
renti izdelajo stvarni gospodarski pro-
gram, s katerim bodo nastopali na
ljudskih shodih v vseh okrajih mari-
borske oblasti.

2. Za samostojno prosvetno upravo
v mariborski oblasti. Zbor zaupnikov
JDS v Celju se izreka glede prosvetno
šolskih uredb za ločitev mariborske
oblasti od ljubljanske ter za ustano-
vitev samostojne mariborske prosvet-
ne uprave. Svoje mnenje opira zbor na
tozadevne zakonite določbe v ustavi
kakor tudi na dejstva:

1. da je delokrog sedanjega višjega
šolskega sveta in prosvetnega oddelka
v Ljubljani veliko preobširen ter vsled
tega Ljubljana ne more posvečevati
dovolj pažnje važnim šolskim zade-
vam na ozemlju mariborske oblasti;

2. da gospodarska ločitev v dve po-
litični oblasti nujno zahteva tudi šol-
sko-administrativno ločitev.

3. da se bo s tako ločitvijo le pospeševalo plemenito tekmovanje za povzdigo narodne prosvete, ne pa gojilo kak separatizem ali celo antagonizem.

Ugotavlja pa zbor zajedno, da se bodo v zvezi razdelitvi Slovenije v dve prosvetni oblasti ohranile vse kulturne vezi (književna podjetja, prosvetna združenja itd.), ki so dosedaj spajale Slovenije z Ljubljano, a vrhu tega se bodo ustvarile še nove vezi z Beogradom in z drugimi sosednimi kulturnimi središči v naši državi ter se bomo tako najlažje približali našemu skupnemu smotru: — kulturnemu ujedinjenju Slovencev, Hrvatov in Srbov.

3. Za samostojno državno finančno upravo v mariborski oblasti.

Zakon o razdelitvi države na oblasti določa delitev Slovenije v dve oblasti, ljubljansko in mariborsko. Formalna ločitev pa še ni izvršena, vsled tega je praktično delovanje teh oblasti zaenkrat nemogoče.

Da se morejo oblastne skupščine svojega dela čimprej lotiti, je nujno potrebno, da se takoj ustvari predpogoji za uspešno delovanje oblastnih skupščin v interesu prebivalstva dotičnih pokrajin.

V ta namen smatrajo zaupniki Demokratske stranke za neobhodno potrebno in zahtevajo od centralne vlade, da:

1. takoj ukrene vse, da se v najkrajšem času izroči mariborski oblastni upravi vse premoženje, ki je bilo do prevrata v lasti oz. upravi bivše štajerske deželne uprave, da se na ta način ustvari realna podlaga za bodoče delovanje oblastne skupščine.

2. da se nemudoma razdeli državna finančna uprava in se prenesejo vsi mariborsko oblast zadevajoči posli državne finančne uprave v Maribor, da pride na ta način mariborska oblastna uprava pravočasno do podlag, ki so za pravilno sestavo svojega proračuna.

4. Za nujno pomoč uradništva v bedi! Zoper krivično maksimiranje doklad!

Zbor zaupnikov Demokratske stranke za mariborsko oblast v Celju dne 3. septembra je sklenil:

Priznavajoč, da je beda državnih nameščenecv narasla tako, da zahteva takojšnjo odpravo in to ne le v interesu drž. nameščenecv, temveč v nič manjšem interesu redne in dobre uprave zahtevamo, da se demokratski stranki pripadajoči narodni poslanci z vso vnamo zavzamejo za upravičene zahteve državnih nameščenecv in sicer:

1. Maksimiranje osebnih in rodbinskih doklad nižjih državnih uslužbenecv naj se takoj ukine, ker je to maksimiranje v nasprotju smislu člena 51

zakona o draginjskih dokladah in z ozirom na stalno naraščajočo draginjo nepravilno in inhumano.

2. Osebnost in rodbinske draginjske doklade državnih uslužbenecv naj se nemudoma zvišajo tako, da odgovarja to zvišanje izza zadnje določitve teh doklad narasli draginji pri najvažnejših življenjskih potrebščinah.

3. Protidraginjski ukrepi naj se pospešijo, vendar zvišanje draginjskih doklad drž. uslužbenecv ne sme biti zavajno od negativnega uspeha dotičnih odredb, temveč se naj izvrši takoj.

4. Službeni pragmatiki naj se posveti čim večja pozornost ter se naj v najkrajšem času spravi pred narodno skupščino.

Od Krna do Snežnika pod fašistovskim jarmom

Gorica, 31. avgusta.

»Krnška afera«, če hočemo tako imenovati skup vseh onih nasilstev, ki so jih izvršili laški fašistovski zločinci na našem narodu v podnožju krnškega pogorja, v kobaridskem okraju, je končno vendarle prispela do zaključka, ki na eni strani vrača našemu narodu čast in poštenje, ki so mu ju skušali vzeti pred svetom, obrekujejo ga na najnesramnejši način kot skrunilca tujenarodnih svetinj, na drugi strani pa postavlja v prejasno luč vso neizmerno zlobo teh zakletih sovragov vsega, kar je našega, a prav tako tudi neodpušljivo malomarnost laških državnih oblasti, kedar gre za zaščito državljanov in tudi sami najprimitivnejših človečanskih pravice našega ljudstva.

Kakor je znano, je bil spomenik v spomin padlim alpincem postavljen na vrhu Krna (2245 m) 16. junija t. l. Nekoliko dni pozneje, ko je medtem v krnskem pogorju divjala najhujša nevihta, se je dognalo, da je spomenik poškodovan, zlasti da je odtrgana kovinska spominska plošča. Ne da bi se bila poškodba ugotovila uradno, ne da bi se bilo uradno preiskalo, kako je to nastalo, se je vrgla krivda na naše ljudstvo, in sledila je potem fašistovska »kaznovalna ekspedicija«, pri kateri so sodelovali fašisti iz vse Italije in ki je z gorjačami, samokresi, bomba mi in požigom maščevala »oskrumbo« spomenika na naših mirnih, nedolžnih ljudeh in njihovih komaj zopet vzpostavljenih domovih. V Dežnici je plamen, ki je sredi strahovite viharne noči zaplesal nad glavo vaščanov, pričal o neizmernem sovraštvu naših »odrešenikov« proti nam »odrešencem«, v Starem selu je zagorela zjutraj na vse zgodaj in požigalci so si svoje uničevalno delo plačali sami s tisočaki, ki

so jih odnesli iz gorečega poslopja, v Kobaridu pa so spominskemu kipu našega skladatelja Volariča vrgli okoli vratu, ga vrgli na tla, da mu je odletela glava, ga vlačili potem na vrvi okoli grmade, ki so jo zakurili sredi trga okoli lipc, in ga končno razbili na drobne kose. Divje, grozljivo rjovenje in streljanje je spramljalo te divjaške prizore, in naše ljudstvo je bežalo v gozdove, da si reši vsaj svoje nago življenje! Potem pa so naložili — »pokoro«. Podkrnske občine so morale obnoviti spomenik na Krnu in ga ob »pokoritvenih« svečanosti vzeti v svoje varstvo, a v Kobaridu se je moral na stroške občine na mestu razrušene ga Volaričevega spomenika postaviti visok zastavni drog, razviti se je morala velikanska laška trobojnica in ob razvrtju je par sto naših otrok moralo prepevati tisto laško izziivalno himno, ki se končuje z besedami: »Proč iz Italije, tujec!«

Vse to uničujoče ponižanje je moral pretrpeti naš narod, a oblasti so storile le toliko, da se vsaj ob tej priliki ni ponovil divjaški izbruh fašistovske besnosti.

Ali že tedaj, ko so divjali fašisti po Kobaridsčini, je v naši javnosti vstajalo prepričanje, da naših Podkrnčanov ne zadeva niti najmanjša krivda na poškodbi krnškega spomenika. Potem pa je prišel dunajski inženir Fürst, ki je kot strokovnjak jasno dokazal, da je spomenik poškodovana strela, a isto je že pred njim ugotovil tudi uradno izjavo komisije, ki jo je neizpodbitnim dokazom se končno tudi laške državne oblasti niso mogle ubraniti, in tako imamo sedaj pred seboj tudi uradno izjavo komisije, ki jo je poslal na Krn goriški generalni civilni podkomisar in ki je ugotovila, da je bil spomenik poškodovan po strelji.

Naš narod je čist, vrnjena sta mu čast in poštenje, ali kdo mu povrne vso ogromno škodo, ki jo je moral pretrpeti po fašistovskemu nasilju, po neodpušljivi oblastveni nemarnosti? Kdo ga bo odškodoval za vso grozo in strah, za vse muke in trpljenje?!

Nihče! V deželi brezzakona smo in pravica nam je nepoznana! Biti smemo veseli, da nam je ostala živa glava na ramenih, da nam niso požgali vsega, da nas niso pobili vseh, da so nam prižigali — do prihodnjice!

Opravičbe seveda tudi ne pričakujemo od nikoder, saj se je vsa ta krivica zgodila vendar nam, Jugoslovencem, ki si moramo sami peti: »Va fuori d'Italia, va fuori straniero!« Mi tuji na svojih lastnih tleh, proti katerim je dovoljeno vse, prav vse, samo da se nas čim prej iznebe, da nas čim prej zatro. Saj se je vendar vsa »Krnška afera« uprizorila v polni zavesti

naše nekrivde, samo zato, da nam tudi na Goriškem, kjer je odporna sila našega naroda največja, pokažejo svojo moč, pokažejo, da so oni naši neomejeni gospodarji, mi pa brezpravna raja, ki jo lahko po svoji mili volji nabijajo na kolec.

»Krnška afera« je in ostane eden najostrejših izbruhov laškega sovraštva proti našemu narodu.

In je sistem v teh grozotah: fašistovska grozodejstva se žirijo po vsej deželi. Kobaridskemu okraju sledi postojnski.

V nedeljo popoldne so fašisti prihrumeli v St. Petr na Krasu, kjer so vsepovsod zahtevali, da naj ljudje snamemo slovenske napise. Kjer se jim ni ugodilo, so grozili z gorjačami in tudi pretepali so in končno sami vrgli slovenske napise na tla. Iz St. Petra so drli v Radohovovo, potem v Petelinje in v Trnje, odkoder so se vrnili v St. Peter. Povsod isto besnjenje, iste grožnje, da se vrnejo še v večjem številu, isto pretepanje z gorjačami, isto uničevanje slovenskih napisov. Končno večerja v neki šentpeterski gostilni in odhod — brez plačila. Po odhodu so našli na kolodvoru petarde.

Naše ljudstvo, naši kršni Notranjci so pač stiskali pesti, ali pošteno uprli pa se je niso upali onim še skoraj mlečnozobnim mladičem, ker so se bali samokresov, bomb in požigov. In tako je povsod. Strah pred hujšimi posledicami narekuje našim ljudem, da upogibajo tilnik. Danes fašistovski pohod semkaj, jutri tamkaj, zunanje slovensko obeležje naših krajev izginja, in če pojde tako dalje, bo naša Notranjska kmalu kazala na zunaj takšno lice, kakor ga hočejo imeti Lahi. Tujec, ki pride k nam, bo prepričan, da prihaja v nič manj laško deželo kot je Kalabrija. Postojna je z vsakim dnevom bolj »Postumija«, meščanstvo, zlasti trgovstvo in obrtništvo čimdalje tem bolj okrivlja hrbtnico pred laškimi komisarjem in njihovimi fašistovskimi priganjači, mestu pa sledi selo. Mehki smo pač, tako mehki! Kričimo že in javkamo, ali za resnično delo — nismo! Ni ga našega mesteca ne trga, in skoraj ne veče vasi, kjer bi se ne bilo že ugnezdilo več ali manj laških trgovcev in obrtnikov, ki tvore temelj fašizma v naših krajih in dobro žive, ker jih podpiramo mi sami. Kako drugače ni so trentinski Nemci! Ne kriče, ne javkajo, molče in — delajo. Lah, ki pride med nje, v par mesecih lahko pobere svoja šila in kopita in gre, odkoder je prišel, ker Nemci niti ne opazi njegove prisotnosti, kaj šele da bi se mu bližal ali ga celo podpiral. Kakšno razlika med njimi in nami!

no središče velike večine Primorja, gotovo pa vseh slovenskih in furlanskih pokrajin. Tu izhaja cela vrsta slovenskih časopisov in knjig, tu so slovenska prosvetna društva, tu so gospodarske ustanove in zadrage, tu so slovenske trgovine, gostilne in druga podjetja.

Hodil sem po ulicah in opazoval, kako dobivajo polagoma nazaj staro lice. Podrtije, katere je pustila svetovna vojna, izgledajo, iz ruševin vstajajo, zopet stare hiše, vile in palače. V nekaj letih se bo komaj še poznalo, da je bila Gorica nekoč pozorišče neizprosni bojov. Hudo pa je še razbita okolica. Tam napreduje obnova razmeroma zelo počasi. Šel sem proti Solkanu, proti Podgori, St. Petru — povsod so še kipi ruševin. Kalvarija, Sabotin, Sv. Valentin, Sv. Gora, vsi okoliški hribovi so večinoma še goji. Le božjo pot na Sv. Gori so že toliko popravili, da jo lahko obiskujejo pobožni slovenski in furlanski romarji.

Bil je večer, ko sem se vračal iz mesta ob Soči, iz jugozapadnega mejnika slovenske domovine. Tam doli na furlansko ravnino je zahajalo solnce in zlatilo s svojimi poslednjimi žarki Gorico in Grad nad njo, Sv. Goro, Sabotin, Čavn. Onstran St. Petra je korakala po cesti četa bersaglierjev prepevajo nako pesem, katere refren se je glasil: »...la nostra liberta.« Kdaj se bo glasila tod naša jugoslovenska pesem? Kdaj bo sijala tod — naša svoboda? Bilo mi je hudo, solze so mi zalile oči, toda srce je ostalo trdno, verno — Prišel bo dan...

Radivoj Rehar:

V mestu ob Soči.

Gorica, 31. avgusta.

V neznočni dopoldanski vročini stoji mrk in tih Goriški grad, po ulicah pod njim pa valovi živahno, pravo južnjaško življenje. Gorica je bila vedno živahna, danes, ko polni njene ulice vse polno privandranih kalabreških elementov, pa je seveda še bolj glasna ta »Gorizzia italianissima«. Grem po Travniku, nekdanj precej tihem trgu in opazujem ljudi, ki se pade mimo mene — vsi, razen male izjeme govore slovensko, deloma tudi furlansko, le tam na sredini stoji vrsta zagorelih ljudi, ki kriče v južnitalijanskih dialektih. Od daleč izgleda kakor da bi se vršil sredi trga živahen shod. Na kupu zabojev stoji majhen, kot cigan črn Italijan ter med živahnim gestikuliranjem pripoveduje nekaj krog njega zbranemu občinstvu. Radoveden stopim bližje ter prisluhnem. Italijan govori in govori. Govori o zmagovalni italijanski vojski, pripoveduje, kako se je bil na Kalvariji, Sv. Gori, Sabotinu itd. za odrešenje Gorice, kako ze bil ranjen, kako je postal invalid, kako drago je plačal obleko, čevlje, klobuk, srajco, nazadnje pa, ko je govoril že najmanj pol ure, odpre kovček, ki ga je imel poleg sebe ter — prične ponujati svoje milo... Tam malo dalje prodaja z ravno tako dolgimi nagovorji drugi kalabrež mast za čevlje; tretji prodaja razglednice, četrti žepne robače. Vsi kriče, vsi ponujajo svojo malovredno robo. To je prvi trgovski sta-

lež, s katerim je osročila »madre Italia« svojo odrešeno hčerko Gorico. — Eden za drugim prihajajo ti odrešitelji in prav tako izginjajo. Slovenci in Furlani, ki tvorijo ogromno večino prebivalstva Gorice in okolice jim nudijo premalo zaslužka — ogibljejo se jih sistematično, bojkotirajo jih.

Drugače je v Gorici s pravo trgovino; ta je še vedno trdno v rokah domačinov Slovencev, Furlanov in zmernih Italijanov. Italijanski privandraci zmrznejo v Gorici s svojimi trgovinami navadno že v par mesecih, deloma ker jih prebivalstvo bojkotira, deloma ker nimajo dovolj kapitala in ne uzdrže konkurence starih, trdnih podjetij. Zato pa se Gorica drži prav dobrot. Dočim v Trstu ni varno sprevoriti na ulici ali v javnem lokalu slovensko, v Gorici skoro prevladuje slovensčina. Kamorkoli sem stopil, bodisi v trgovino, trafiko, gostilno ali kavarno, povsod so me nagovorili slovensko. V večini kavarn in gostiln imajo tudi slovenske liste iz tukajšnjega ozemlja, kakor tudi iz Ljubljane; pa tudi tam, kjer niso javno razobešeni, jih na zahtevo takoj prinesejo. Gorica živi od slovenske pokrajine in se tega tudi zaveda. Vsa prizadevanja nekaterih prenapetih in privandrancev, da bi zatrl v Gorici slovenski upliv, so ostala zaman, kvečjemu so le še bolj utrdila odpor proti vsemu, kar je italijansko iz starih provinc. Furlani se drže jako dobro in vedno in povsod podpirajo Slovence. V odporu proti Italijanom so Furlani včasih še radikalnejši kakor Slovenci.

Naravno je vsled tega, da so v Go-

rici fašisti brez vsake moči in da jih tudi ni veliko. Napram sebi imajo kompaktne mase slovenskega mestnega in okoliškega prebivalstva, Furlane, komuniste in republikance, ki jih je precej. Proti njim so celo nekdanji zagrizeni Italijani. Za skupno borbo za goriško avtonomijo se sedaj zavzemajo celo bivši slovenofobski goriški župan Bombig in njegovi ožji privrženci. Močno oporo imajo Slovenci v sedanjem goriškem županu Bonnetu, ki je slovenskega pokolenja in je tudi s pomočjo slovenskih volilcev prišel na župansko mesto. Radi tega se v Gorici na vseh uradih še lahko nemočno poslužujejo naši ljudje svojega maternega jezika.

Gorica je za Italijane trd oreh, katerega ne bodo tako lahko ogledali, zato se trudijo na vse načine, kako bi jo oslabili. V ta namen se skušajo priklopiti videmski provinci, pa to tudi ne bo šlo, ker stoji proti temu trdno in složno kakor en sam mož vse goriško prebivalstvo — celo fašisti, ki se boje, da bi z nasprotnim postopanjem izgubili še one pozicije, ki jih imajo. To trdno skupno zavzemanje mesta s Slovenci pa zna ceniti tudi dežela. Tudi oni kraji, ki gravitirajo na Trst in ki so imeli poprej skoporo samo s Trstom stike, se sedaj obračajo proti Gorici. Fašistovski divjanje nad Slovenci v Trstu se nad Trstom hudo maščuje — dežela bojkotira Trst. Središče vsega slovenskega Primorja, in to obsega dve tretjini celote, postaja vedno bolj Gorica. Trst se suši, umira.

Gorica je obenem trgovsko, gospodarsko, politično, prosvetno in kultur-

O, prav nobenega vzroka nimamo, da bi se čudili, da se pri nas mogoče — »krmne afere«, saj je le preveč krivde na njih v — nas samih!

Dnevna kronika.

— Kraljeva dvojica se vrne koncem septembra v Beograd. V Mariborskih Laznih ostaneta kralj in kraljica še kakih 10 dni, nakar odpotujeta za nekaj časa v Pariz, odkoder se povrnejo v beogradske prestolice.

— Pokrajinski namestnik Ivan Hribar je lahko obolel in mora po naročilu zdravnikov nekaj dni čuvati posteljo. Radi tega se ni mogel udeležiti otvoritve ljubljanskega velesejma.

— 10mesečni učni tečaj za babice se začne 2. novembra na državni babiljski šoli v Ljubljani. Tečaj traja do 31. avgusta 1923. V tečaj se sprejemajo ženske do 40. leta starosti, ki so, če so še neomožene, dovršile 24. leto ter so v besedi in pisavi zmogljive slovenščine. Podrobnosti o sprejemu se zvedo pri politični oblasti. Prošnje je vložiti do 10. oktobra.

— Uradniško protestno zborovanje se je vršilo minolo soboto zvečer v Celju v dvorani hotela Union ob lepi udeležbi. O položaju državnih namestnikov so na podlagi konkretnih dejstev in števil razpravljali gg. dr. Brunčko, prof. Reich, Zorko, Pretnar in Kompara. K besedi sta se javila tudi poslanca dr. Kukovec in Brandner ter v imenu soc. dem. stranke član delavske zbornice Leskovšek. Dr. Kukovec je zbranemu uradništvu izjavil, da se je sporazumel z dr. Zerjavom, da bodo zahtevali takojšnjo razmeram odgovarjajoče zvišanje draginskih dohodov.

— Znižanje vojske. Beograjska »Politika« doznava iz vladnih krogov, da finančni minister noče pristati na zahtevo vojnega ministra, ki zahteva za vojsko nove kredite. V sled tega se bo že to jesen moralo znižati stanje vojske v stalnem kadru.

— Izsušena Dalmacija. Iz Dalmacije prihajajo vesti o težkih posledicah letošnje suše, ki so skoraj tako oburne kakor razmere l. 1917. Najbolj so prizadeti otoki. Iz teh krajev prihajajo klicji po pomoči. Potrebno je, da vlada storiv se, kar je mogoče, da se prepreči glad v naši kršni in lepi Dalmaciji. Dokler smejo banatski židje spekulirati z ogromnimi zalogami žita, tako dolgo ne moremo in ne smemo dopustiti, da bi naše manj rodovitne pokrajine trpele na pomanjkanju živil. Dalmacija naj bo sigurna, da bo vsak njeni klic slišala vsa jugoslovenska javnost in odgovorila nanj z živahno agitacijo za skorajšnjo pomoč.

— Požar. V sredo, dne 30. avgusta ob 4. ure popoldne je izbruhnil pri posestnici Vakeč v Močni pri Sv. Marjeti v Slov. gor. požar, ki je v kratkem času upelnil vsa gospodarska poslopja in stanovanjsko hišo. Zgoreli so vsi poljski pridelki, in tri svinje. V sled pomanjkanja vode je bila vsaka rešilna akcija onemogočena. Rešilo se je samo del pohištva, dočim je vse drugo postalo žrtev plamena. Ogenj je nastal vsled nepevidnosti. Posestnica Vakeč je vzela na stanovanje nekega Karla Gahonika. Ta je prignal tudi omenjene tri svinje. Ker pa so bile v hlevu, kamor je hotel spraviti svinje, ose, jih je hotel Grahonik pregnati na ta način, da je zažgal sveženj slame in hotel vse »izpariti«. Pri tem pa se je smela slama nad hlevom in kmalu nato se je pokazal na strehi »rdeči petelin«. Škoda je le deloma krita z zavarovalnino, ki pa v primeri s škodo le neznatna.

— Boljševiško zdravilo. »La Vie Medicale« poroča iz Rusije sledeči, neverjetni slučaj: V neki ruski bolnici se ležalo 117 otrok, ki so vsled uživanja pokvarjenega konjskega mesa dobili zelo neozdravljivo bolezen. Sovjetska oblast so odredile, da se morajo vsi ti neozdravljivi otroci kratkoma — ubiti.

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru.

(Od 8. do 17. septembra.)

Oprema dodeljenih prostorov. Opozarjamo ponovno vse razstavljalce, naj nemudoma opremijo in prirede dodeljene jim prostore, ker bi bil raz-

stavni odbor sicer prisiljen, v svrhu pravočasne otvoritve razstave vse neopremljene prostore opremiti na stroške razstavljalca. Ne odlagajte do zadnjega trenutka! Čas hiti!

Za reklamne lepake ima razstavni odbor na razpolago še več sten na razstavnem prostoru, na kar opozarjamo vse interese. Pojasnila in navodila se dobe v pisarni razstavnega odbora na razstavnem prostoru na vrtu Dijaškega doma.

Obrtniški kongres se vrši neprekinjeno dne 10. septembra ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Dosedaj je priglasilo udeležbo mnogo obrtnih društev iz Hrvatske in Srbije, le slovenska obrtna društva se še niso prijavila polnoštevilno. Opozarjamo na to, da je ta kongres izredne važnosti za obrtništvo cele države in je zato v interesu vsakega posameznika, da se ga zanesljivo udeleži. Upamo, da slovenski obrtniki ne bodo zaostajali za onimi iz oddaljenih krajev. Tarnanje nad slabimi časi ne pomaga nič, rešitev leži le v skupnem delu in v skupnem nastopu. Čim več nas bo, tem več bodo dosegli! Obrtniki, pridite vsi!

Legitimacije in znaki, s katerimi imajo obiskovalci obrtne razstave pravico do polovične vožnje na vseh progah v naši državi, se dobe pri vsakem obrtnem društvu, v vseh večjih trgovinah, anonimnih zavodih in špedicijah. Legitimacije in znak stane skupno samo 5 dinarjev. Na željo se določijo nemudoma tudi od razstavnega odbora proti predplačilu ali povzetju.

Mariborske vesti.

Maribor 4. septembra 1922.

V času Pokrajinske obrtne razstave v Mariboru bo izhajal »Tabore« v povečanem obsegu in povečani nakladi. Opozarjamo na to naše prijatelje, zlasti naše trgovce, industrijalce, obrtnike, gostilničarje itd., ki lahko v teh številkah posebno uspešno inserirajo. Inserati za te številke se sprejemajo do razstave vsak dan, med razstavo pa dnevno do 10. ure dopoldne.

— Minister za zgradbe v Mariboru. Včeraj dopoldne je dospel iz Rogaske Slatine v Maribor minister za zgradbe, ki si je v spremstvu policijskega nadsvetnika Keršovana ogledal vrtnarsko podjetje »Vrta« (Džamonija i drug). Na večer se je zopet vrnil v Rogaske Slatine, kjer biva s svojo družino.

— Prvi jesenski dnevi. Nastopil je september in že prvi dnevi so zaviti v meglo in dež. V naravi se pojavljajo znamenja jeseni. Poletni meseci so nas preveč sušili, jesenski meseci pa nas bodo preveč močili. Konec bo napravila starka zima, ki bo prikrivala prav zgodaj. Tako pravijo vremenski preroki in mi im lahko verjamemo. Čemu pa ne?

— Protidraginski shod v Mariboru. Včeraj, 3. sept. dopoldne se je vršil v Gambinovi dvorani protidraginski shod ki so ga sklicali socialni demokrati. Govoril je soc. dem. posl. Rudolf Golouh, urednik »Volksstimme« in slavičar Hugon Pelikan ter soc. dem. obč. odbornik Anton Bahun. Golouh je razpravljajal o postopanju vlade, češ, da izdaja milijone za vojaštvo, ne stori pa ničesar za ublaženje draginje; Bahun pa je govoril o dinarskem občinskem davku in o mestnih mesnicah. Udeležba krog 2000 oseb.

— Koncert kubanskih kozakov, ki se je vršil v soboto zvečer kazinski dvorani, je lepo uspel. Udeležba sicer ni bila taka, kakor bi si jo želeli prijatelji ruske pesmi, zato pa je bilo pričujoče občinstvo zelo navdušeno in je prirejalo kubanskim pevcem burne ovacije. Pevski zbor je pel ruske, ukrajinske in kozške narodne pesmi ter več dobrih umetnih kompozicij. Prav posebno so učinkovale ukrajinske narodne pesmi, ki so nas svojo melodioznostjo spominjale jugoslovenskih narodnih motivov. Kakor izvedemo, odhaja kubanski vojaški pevski zbor na Češko in potem v Ameriko. — Srečno pot!

— Mestno kopališče bo ta teden odprto v sredo, četrtek in soboto. V petek ostane radi praznika zaprto. Parna kopel bo v sredo in soboto ves dan za moške,

v četrtek pa za ženske. Kadna kopel je že vršil v soboto zvečer v kazinski dvorani.

— m Ogenj. V nedeljo krog 18. ure so zapazili v stanovanju trgovca Antona Pirkmajerja na Aleksandrovi cesti št. 77 dim, o čemur so obvestili ognjegašce. Stanovaleci so med tem vdrl v zaprto stanovanje ter ogenj pogasili. Vnela se je namreč neka miza, na kateri je bil električni likalnik, ki ga je sobarica pozabila priviti. Nevarnost je bila kmalu odstranjena.

— m Radi razgrajanja sta odromala včeraj v zapor nek mearski pomočnik M. M. in nek železniški uradnik, ki je ob 1.30 zjutraj razsajal v baru in kateremu se je poznalo, da 1. še ni daleč za njim. V splošnem pa včeraj ni bilo videti pijancev, ker jih je dež pravočasno nagnal domov.

— m Hiromant, psihografolog in fizionomist p. J. Saducki je dospel v Maribor in sprejema obiske dnevno v hotelu »Pri Zamorecu« od 10. do 12. in 2. do 7. ure. Pride tudi na dom po 7. uri zvečer. Honorar zmeren.

— m Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu dnevno koncert od 17. do 19. in od 21. do 23. ure. Salonski orkester.

— m Velika Kavarna. Najmodernejša Kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Narodno gledališče.

Zbor. Vsi gg. zboristi, ki so sodelovali pri predstavah Narodnega gledališča v sezoni 1921-22., se vljudo vabijo, da se zglase v ponedeljek 4. sept. ob 20. uri v gledališču v svrhu definitivnega razgovora.

Kultura in umetnost

— Konzervatorij Glasbene Matice v Ljubljani. Šolsko leto 1922-23 začenja se na konservatoriju Glasbene Matice dne 13. septembra t. l. Vpisovanje se vrši od srede 6. sept. dalje vsak dan, izjemni nedelji in praznikom od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne v pisarni Glasbene Matice, Gosposka ulica 8. Ravnateljstvo prosi, da pridejo gojenci v družbi starišev k vpisovanju. Pri vpisovanju je plačati 40 K vpisnine in šolnine, 40 K članarine in pa polovico ukovine za mesec september. Ukovina znaša v pripravljalnih razredih za instrumentalni pouk mesečno 200 K, v nižji in višji konservatorijski stopnji pa 240 K. Ukovina za solopetje znaša 280 K mesečno. Poleg tega morajo konservatoristi plačati za vsak stranski predmet, ki ga obiskujejo 40 K mesečno. Vpisovanje se vrši do vstevši 12. septembra. V dneh 13. in 14. sept. se vrši razdelitev gojencev po predmetih, razredih in učiteljih ter se določi sporazumno urnik. Redni pouk v vseh predmetih konservatorija pa se prične v petek, dne 15. septembra 1922. Ravnateljstvo konservatorija prosi, da se gojenci vpišejo vsaj do 12. sept., po tem terminu se bodo sprejemali gojenci le v tem slučaju, ako bo kaj prostora na razpolago.

Naše šolstvo.

Na državni realki v Mariboru se otvori šolsko leto 1922-23 v četrtek dne 14. septembra s skupno službo božjo v stolnici. Dne 15. septembra prične ob 8. uri zjutraj redni pouk. Priplaševanje novih učencev za I. razred v ponedeljek 11. septembra od 9. do 12. ure v pisarni. Začetek sprejemnih izpitov za I. razred v torek 12. septembra ob 9.30 dopoldne. Vpisovanje lanskih učencev zavoda v I. do VII. razred v torek 12. septembra v dotičnih razredih od 8. do 10. ure dopoldne. Ponavljalni in naknadni izpiti od 11. do 13. septembra. Za te izpite se je treba oglasiti pri dotičnih gg. razrednikih in izpraševalcih. Vsa druga pojasnila so na objavi deski zavoda.

Objave.

§ N. O. Sestanek torek 5. septembra ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Udeležba radi važnosti obvezna.

§ Slov. trgovsko društvo v Mariboru vabi na redni mesečni trgovski sestanek, ki se vrši v torek 5. septembra t.

l. ob 8. uri zvečer v Narodnem domu. Sestanka se vdeležijo tudi tajnik obrtne zbornice, dr. Mohorič, ki bo predaval o splošnem trgovskem položaju. Z ozirom na važnost sestanka, je pričakovati, da se ga vdeležijo vsi člani.

§ I. mariborski bioskop. Ponedeljek, torek, sredo in četrtek se bode predvajal v I. Mariborskem Bioskopu II. velikanski Harry Hill film »Pekleni jahač«, velikanska drama v 6 dolgih činih z izbornim sujetom in izvanrednimi senzacijami. »Pekleni jahač« presega v vsakem oziru »Strelo« in vsa dosedanja senzacijska dela v filmski industriji. Harry Hill in Marga Lindt sta v tem filmu popolnoma živela in njihovo znanje prinaša gledalca iz strmljenja v strmljenje. Petek začne »Priznanje« krasna drama z znamenito Mia May v glavni vlogi.

Sokolstvo.

o Vaditeljska seja se vrši v društveni sobi v torek 5. t. m. ob 20. uri.

Brzjavna poročila

KRIZA V ČEŠKIH PREMOGOVNIKI

Praga, 4. septembra. (Izv.) Listi poročajo iz Kladna, da je prišlo med rudarji in lastniki rudnikov do sporazuma. Delavstvo je odločno odklonilo predlog lastnikov rudnikov glede 10 do 12%-nega znižanja mezd, v nasprotnem slučaju pa odpust enega dela delavcev. Sedaj pa so delavci pristali na predlog, da se v bodočih 14 dneh omeji delo na štiri dni v tednu.

NEMSKA GORNJA SLEZIJA NOČE AVTONOMIJE.

Bečnov, 3. septembra. (Izvirno.) Danes se je vršilo v Gornji Sleziji ljudsko glasovanje, ali naj ostane Gornja Slezija tudi v bodoče del Prusije, ali pa zahteva avtonomno državno stališče v nemški državni zvezi. Po dosedanjih vesteh se je pretežna večina izjavila za Prusijo. V mestih je bilo glasovanje nekoliko živahnije kot na deželi.

Opolje, 4. septembra. (Izvirno.) Izid ljudskega glasovanja v Gornji Sleziji je ugotovljen definitivno. Za Prusijo je glasovalo 513.760 glasovalcev, za avtonomijo Gornje Slezije pa 50.528 oseb.

POINCARÉ PROTI VSAKEMU POUŠČANJU NEMČIJ.

Pariz, 4. septembra. (Izvirno.) Predsednik podkomisije za izvedbo mirovnih pogodb Klotz je poslal ministrskemu predsedniku pismo, v katerem ga prosi, naj določene formule besedilo odstavka sklepa reparacijske komisije, ki vsebuje presenetljive in resne besede o eventualnem znižanju inozemskih bremen Nemčije. Ministrski predsednik Poincaré je odgovoril, da je vlada francoskega zastopnika v reparacijski komisiji Dubois opozorila na dvomno besedilo tega odstavka. Dubois je izjavil, da ni nikdar imel v načrtu kaknega znižanja nemških plačil v Franciji ali prikrašanja francoskih pravic. Poincaré je še pristal, da vztraja na svoji politiki, ki ne dopušča nikakega zmanjšanja ali znižanja nemških dolgov in da bi zamogel v znižanje privoliti samo v slučaju istočasne likvidacije medzavezniških dolgov.

TISKARSKA STAVKA V AVSTRIJI.

Dunaj, 4. septembra. Tiskarska stavka še traja. Tudi danes zjutraj ni izšel noben list.

Innsbruck, 4. septembra. (Izv.) Današnji listi niso izšli, ker je tiskarstvo osebe iz solidarnosti s stavkajočimi dunajskimi tiskarji napovedalo stavko. Med njim in delodajalci se vrše pogajanja.

Gradec, 4. septembra. (Izvirno.) Stavka tipografov traja dalje. Izmed listov je izšel samo »Arbeiterwille« v pomanjšanem obsegu kot posebna izdaja. Pogajanja med lastniki tiskarn in zastopniki tipografov se nadaljujejo. Tipografi zahtevajo 90% povišanje mezd.

BORZA.

Zagreb, 4. septembra. Vsled nove devizne naredbe nestalno. Promet nesiguren.

Curii, 4. septembra. (Izv.) Predborza: Pariz 41.25, Zagreb 1.37%, London 23.51, Berlin 0.39, Praga 17.25, Italija 23.15, Newyork 525.75, Dunaj 0.00%, Budimpešta 0.24%, Varšava 0.06%.

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.

(Dalje.)

(48)

Poslednjih trideset kilometrov naprej potisnjene- ga južnega rova je bilo treba premeriti do malega peš ali pa na počasni vozečih vlakih z gradivom. Rov je bil tukaj gozd sirovih hlodov pokončnikov, ogradi prečnikov; omajeval ga je nedoumen hršč tolike sile, da so nani svojpot pozabljali in ga vsakečs doživljali na novo. Pokončniki in prečniki so od vročine (48 stop. C) razpokavali, čeprav so jih pogostoma obrizgavali z vodo in je prevetrovalna naprava neprestano noter zaganjala svežo, izhlajeno sapo. Vzduh je bil zagaten, ves porabljen, zanikarna jamska zatohlica.

V malem vprečnem rovu je ležal od olja umazan napol nag mrlič. Montér, ki ga je zadela srčna kap. ležal je, krog njega je razgrajalo delo, čez njega so stopale brze noge. Niti oči mu niso utegnili zatisniti.

Zatem so prišli v »peklo«. Sredi tulečih prašnih vrancev je stal majhen, prstenobled Japonec, negiben kakor soha, in je dajal optična povelja. Zdaj je zablješčil svetlobni stožec njegovega obsevala rdeče, zdaj belo, in časi je šinil med krdele rovarjev ko trava zelen žarek, da so bili videti kakor mrliči, ki še niso nehal delati na vse pretege.

Tukaj se ni zanje zmenil nikdo. Nobenega poždrava, nikakega pevanja dočista zdelani možje, hiteči napol brez zavesti. Še celo paziti so morali na one, da jih ne pobije bruno, ki ga zasopleni možje stežka vlačijo čez kršje, ali pa balvan, ki ga šestere žilave, odrte lakti zadevajo na vozič.

Rov je tukaj napredoval v že prav veliki globlini, štiri tisoč štiri sto metrov pod morsko gladino. Razbeljeno vzdušje, zaprašeno s hribinskimi drobčeci, je zadajalo dihalom skeleče rane. Ker je bil lačen zrak, je Hobby svojpot zehal, Harrimanu pa so se oči bulile iz zaripljenega obraza, kakor da se zdaj zdaj zaduši. Allanova pluća pa so bila vzduhu, ki ima v sebi le bore malo kisika, privajena. Bobneča delovršba, tja in sem vihrajoča krdele: to ga je oživljalo. Njegove oči so nehotne dobile oblasten izraz. Izluščil se je iz svoje nemosti in molčavosti, smukal je tja in sem, kričal, mahal a mišičasti hrbet se mu je od znoja svetil.

Harriman se je priplazil k Allanu s poskušanim kruškom hribine v roki in mu ga je pokazal. Nato je roke del pred usta in zatulil v Allanovo uho: »To je tista neznana ruda!«

»Ruda?« je odtulil Allan na isti način. Bila je rjasta hribina, brezlična in krhka. Kolikor se tiče zemlje-slovja, prvi iznajdek za gradnje predora. Neznana ruda, ki so ji dali ime submarinij, je imela v sebi mnogo radija in Smelting and Refining Co. se je vsak dan nadejala, da zadenejo na mogočne rudne plasti. Harriman je to Allanu zatulil v uho.

Allan se je zasmeljal: »To bi jim godilo!«

Iz vrtalnega stroja se je splazil rdečelas človek orjaškega okostja z dolgimi laktmi kakor gorila. Soha iz blata in olja, s sivo brozgo od prahu na zaspelih vekah. Po videzu je bil ali težak ali vozač, v istini pa je bil eden prvih Allanovih inženjerjev, Irec, O' Niel po imenu. Desna laket mu je krvavela in kri se je mesila z nésnago v črno goščo, kolomazu podobno. Neprenehoma je izhrkaval prah in kihal. Delavec ga je obrizgaval z vodo kakor bi pršal slona. O' Niel se je gol golcat pred curkom sukal in sklanjal, potem pa je prišel k Allanu moker da se je z njega cedilo.

Allan mu je podal roko in je pokazal na njegovo laket.

Irec je odkimal z glavo in si z velikimi rokami smukal vodo z las.

»Rula postaja vse bolj siva!« je zatrobil Allanu v uho. »Bolj siva in trša. Rdeča rula je v primeri s to igračo. Vsako uro moramo na svedre nataktni druge venčnjake. In ta vročina da bi jo zlodej!«

»Kmalu krenemo spet navzgor!«

O' Niel se je zarežal. »V treh letih!« je zatulil.

»Ni pred vami voda?«

»Ni.«

Iznenada so vsi postali zeleni in pošastno blede.

Japonec je bil vanje usmeril svoj obsev.

O' Niel je takoj potisnil Allana s poti: vrtalni stroj se je pomikal nazaj.

Allan je počakal tri izmene zatem se je popel na hribinski vlak in se odpeljal s Harrimanom in Hobbyjem navzven. V hipu so izpehani zaspali, toda Allan je speč še dolgo začutil vsako narušbo, ki je prestregla

vlak na njega štiri sto kilometrov dolgi vožnji navzgor: zavore so poprijele, vozovi so trčili, da je hribina zaropotala na tirnice; na vozove so se popenjale postave, čuli so se klici, bleščila je rdeča luč; vlak je oprezno vozeč krenil po ogibih in je potem dolgo stal. Allan se je napol predramil in je videl temne postave, ki so stopale čezenj.

»To je Mac, da ne stopiš nanj!«
Vlak je vozil, stal, zopet vozil. A nenadoma je začel dreviti in Allanu se je zdelo, da frče, pa je trdno zaspal.

Prebudil se je, ko mu je jarka, srepa nadnevna svetilna klala oči kakor blesteč nož.

Vlak se je ustavil pred postajnim poslopjem in Mac City si je oddehnila: »Sodnji dan« je minil in je potekel še dosti povoljno.

Inženjerji so se odpravili v kopal. Hobby je kakor speč ležal v svojem basenu in pušil svačico. Harriman pa je prhal in sikal ko nilski konj.

»Pojdeš z mano zajtrkovat Hobby?« je vprašal Allan. »Maud bo že zbujena. Ura je sedem.«

»Moram se naspiti,« je odvrnil Hobby s svačico v ustih. »Nocoj moram zopet noter. K večerji pa pridem za gotovo.«

»Škoda, takrat me ne bo tukaj.«

»New York?«

»Ne, Buffalo. Preizkusimo nov vzorec svedrov, ki ga je izumel tolsti Müller.«

Hobby se ni za svedre nič kaj zanimal in zato je pomenek zasukal na tolstega Müllerja ter se namuznil: »Pendleton mi je včeraj pisal z Açore Mac,« je dejal ves zaspan. »Ta Müller baje strahovito popiva.«

(Dalje prihodnjič.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja **ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88.** 1328

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzame

vsako vrsto straženja v mestu, na kolodvorih, kakor tudi spremljanje železniških vozov. — Pojasnila v pisarni: Koroška cesta št. 15.

Mala oznanila

Enonadstropna hiša z lepim vrtom, električno razsvetljavo in velikimi stanovanji se takoj proda. Ponudbe na oglasni zavod Ivo Sušnik, Maribor, Slovenska ul. 10. 1575

Namizno olje à K 110, bučnolje à K 180 se dobi na Glavnem trgu pri belordecem dežniku v vrsti olja. 1579 5-1

Dobro mleko, surovo maslo in sir se dobijo v mlekarni Ivana Goleb, Slovenska ul. 16. 1551 10-

Radi odhoda iz Maribora prodam pohištvo za spalno sobo in kuhinjo. Linhartova ulica št. 15. 1563 2-2

Kompletno, moderno, novo spalno sobo iz hrastovega lesa, ena nova kabinetna soba iz mehkega lesa, nova kuhinja in skoraj nov sivalni stroj se proda eventualno se odstopi ako potrebno tudi stanovanje, oddaljeno 20 minut. Naslov v upravi. 1540 3-3

BERSON

Gumijevi podpetniki

in

podplati

napravijo Vaše obuvalo trpežno in elegantno.

Dobiva se v vseh boljših trgovinah usnja in na debelo pri: **BERSON-KAUČUK D. D. Zagreb, Wilsonov trg 7.**

2 učenca

z dobro šolsko izobrazbo se sprejmeta takoj pri **Francu Brumat** (preje J. Letonja), Maribor, Aleksandrova cesta št. 23. 1576

Jermenariji, sedlarji, tapetniki, kolarji, košarji in torbarji

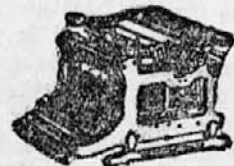
ne pezažite si ogledati na Ljubljanskem velesejnu paviljon H, mesto št. 324, trvdke

„Lorum“ d. d. za trgovino z jermenarskimi, sedlarskimi, tapetarskimi, kolarskimi, košarskimi in torbarskimi okovi, potrebščinami in orodjem 1510 5-3

Duga ul. 12 Zagreb Telef. 14.96

ANT. RUD. LEGAT

I. specialna trgovina s pisalnimi stroji

in pisarniškim potrebščinami

Slovenska ulica 7 MARIBOR Telefon št. 100

Samoprodaja pisalnega stroja „Continental“, pomnoževalnega aparata „Rapax“, „Veloma“, luknjača (Lochapparar) in rednika pisem sistem „Indus“.

Lastna delavnica za popravila pisalnih strojev vseh sistem. 1517

Ljubljanski velesemenj paviljon II, koja 291.

Širite povsod naš list!

Naznanilo.

Usojam si slavnemu občinstvu javiti, da sem svojo trgovino manufakture, pletenine in perila

gospodu FRANJU BRUMAT-U

lastniku veletrgovine manufakture v Ljubljani z današnjim dnem predal. — Zajedno se zahvaljujem cenj. odjemalcem za meni v toliki meri izkazano naklonjenost in prosim, da v isti meri izkažete zaupanje mojemu nasledniku. — Cenjenim trgovcem služi zajedno na znanje, da vodim mojo z modernimi stroji opremljeno fabrikacijo perila konfekcije in razno drugo šivano blago nespremenjeno v hiši **ALEKSANDROVA CESTA 23** naprej. V bodoče — hočem izdelovati razne novosti istovrstnega blaga. —

Bilježim s spoštovanjem

J. LETONJA, MARIBOR, izdelovanje perila, ALEKSANDROVA CESTA ŠTEV. 23.

Otvoritveno naznanilo.

Svojim cenj. odjemalcem in sl. občinstvu vljudno naznanjam, da sem z današnjim dnem prevzel in otvoril trgovino manufakturnega in pletenega blaga ter perila trvdke

J. LETONJA, Maribor, Aleks. c. 53.

S tem sem otvoril podružnico svoje veletrgovine manufakturnega blaga v Ljubljani ter bom prodajal vse v to stroko spadajoče blago na drobno. — Svojim zunanjim odjemalcem na debelo naznanjam, da bom potom svoje podružnice v Mariboru izvrševal tudi vse naloge, ki se tičejo veletrgovine v Ljubljani, kar bo pospeševalo hitro in točno izvršitev. — Ker imam v zalogi samo prvovrstno in najboljšo blago, zamorem ustreči vsaki želji mojih cenj. odjemalcev. Perilo, ki ga imam v zalogi, kakor tudi vse šivano blago, je lastnega izdelka. — Za obilna naročila se priporoča

FRANC BRUMAT, prej J. LETONJA, MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA ŠT. 23.